

Garant: útvar rektora

Košice dňa 02.02.2022

Č. j. REK000174/2022-UPA/420

**Rozhodnutie rektora č. 2/2022,
ktorým sa vydávajú zásady správnej výskumnej praxe
na Univerzite Pavla Jozefa Šafárka v Košiciach a jej súčastiach**

V súlade s ustanovením § 15 ods. 1 písm. m) zákona č. 131/2002 Z. z. o vysokých školách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov

v y d á v a m

toto rozhodnutie, ktorým sa vydávajú zásady správnej výskumnej praxe na Univerzite Pavla Jozefa Šafárka v Košiciach a jej súčastiach.

Preambula

Vedecký výskum je mnohotvárna činnosť, pokrývajúca veľmi široký rozsah ľudského snaženia a prejavujúca sa tvorbou teórií, konštrukciou modelov, formuláciou a testovaním hypotéz, zberom a analýzou dát, overovaním predchádzajúcich prác a vývojom nových metódik. Zároveň vedecí pracovníci vyvíjajú mnoho ďalších činností, akými sú vzájomná komunikácia, publikovanie výsledkov tvorivej činnosti, šírenie a využívanie výsledkov výskumu, tvorba prehľadov, hodnotenie, recenzovanie a oponovanie prác iných výskumníkov, riadenie kolegov a spolupracovníkov, prípadne účasť na výučbe. Práca každého vedca vychádza z práce ostatných vedcov, spravidla sa uskutočňuje v spolupráci s kolegami a ovplyvňuje prácu jeho nasledovníkov. Spôsoby, akými sa vedci snažia dosiahnuť svoje ciele a interpretovať svoje údaje, môžu byť výrazne ovplyvnené ich osobnostnými vlastnosťami, rebríčkum hodnôt či spoločenskými vplyvmi.

Univerzita Pavla Jozefa Šafárka v Košiciach (ďalej aj „Univerzita“ alebo "UPJŠ") ako výskumne orientovaná univerzita si ctí etické aspekty vedeckej práce a usiluje sa formovať korektné a etické prostredie vo všetkých aspektoch vedeckého bádania.

Cieľom odporúčaní uvedených v týchto zásadách nie je obmedziť slobodný priestor akademického výskumu, ale deklarovať stanovisko Univerzity v oblasti správnej výskumnej praxe.

Nasledujúce odporúčania zohľadňujú všeobecne akceptované medzinárodné normy, princípy a postupy súvisiace so zásadami správnej výskumnej praxe a nadväzujú na rozhodnutie

rektora č. 5/2021, ktorým sa vydávajú zásady dobrej praxe vedeckého publikovania na Univerzite Pavla Jozefa Šafárka v Košiciach a jej súčastiach, a na rozhodnutie rektora č. 21/2021, ktorým sa stanovujú pravidlá posudzovania plagiátorstva na Univerzite Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach a jej súčastiach. Univerzita sa hlási k princípom akademickej integrity výskumu zakotvených v etickom kódexe Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, v deklarácii o posilnení kultúry vedeckej integrity na Slovensku, ako aj v ďalších medzinárodne uznávaných dokumentoch.

Toto rozhodnutie má prispieť aj k napĺňaniu a zabezpečeniu stratégie ľudských zdrojov vo výskume (The Human Resources Strategy for Researchers – HRS4R) a zásad vnútorného systému zabezpečovania a overovania kvality na Univerzite.

Čl. 1

Všeobecné zásady a pravidlá správnej výskumnej praxe

1. Základnou hodnotou vedy je sloboda vedeckého bádania, jej nezávislosť od politických, náboženských a ideologických presvedčení.
2. Obmedzovanie slobody bádania z pozície autority alebo na základe politických, náboženských alebo ideologických dôvodov je neprípustné.
3. Univerzita podporuje informovanosť svojich zamestnancov a študentov a zabezpečuje podmienky na posilnenie kultúry integrity výskumu.
4. Univerzita podporuje a zabezpečuje, aby v rámci celoživotného vzdelávania jej vysokoškolskí učitelia, výskumní pracovníci a doktorandi, od začínajúcich až po najskúsenejších pracovníkov, absolvovali počas celej svojej kariéry školenia v oblasti etiky a integrity výskumu s cieľom zabezpečiť informovanosť o príslušných kódexoch a predpisoch.
5. Univerzita monitoruje a sleduje dosah prijatých opatrení či iniciatív na posilnenie integrity výskumu s cieľom jej posilnenia.
6. Pri výskumnej činnosti, ako aj v riadiacich a podporných činnostiach postupujú zamestnanci Univerzity tak, aby sa vylúčila akákoľvek možnosť konfliktu záujmov, ktorá by viedla k zníženiu dôveryhodnosti Univerzity, osôb, dosiahnutých výsledkov, výstupov tvorivej činnosti, verejných vystúpení, recenzných a oponentských konaní, riadiacich, rozhodovacích a podporných činností.

Čl. 2

Základné princípy správnej výskumnej praxe

1. Správna výskumná prax sa opiera o základné princípy integrity výskumu. Usmerňuje výskumných pracovníkov pri práci, ako aj vo vzťahu k praktickým, etickým a intelektuálnym výzvam, ktoré sú s výskumom neoddeliteľne späté.
2. Člen akademickej obce¹ a ďalší zamestnanci Univerzity sú povinní dodržiavať princípy:
 - a) **spolahlivosti** pri zabezpečovaní kvality výskumu, ktorá sa odráža v návrhu jeho koncepcie, metodológii, analýzach a využívaní zdrojov,

¹ V texte sa používa zástupný mužský rod. Mužský rod v tomto kontexte označuje osoby mužského aj ženského pohlavia.

- b) **čestnosti** pri vývoji, vykonávaní, posudzovaní výskumu a podávaní správ o jeho výsledkoch transparentným, poctivým, úplným a nestranným spôsobom,
 - c) **rešpektovania** kolegov, účastníkov výskumu, spoločnosti, ekosystémov, kultúrneho dedičstva a životného prostredia,
 - d) **zodpovednosti** za výskum od prvotnej myšlienky až po jeho publikovanie, za jeho riadenie a organizáciu, odbornú prípravu, dohľad a odborné vedenie, výchovu novej generácie výskumných pracovníkov, ako aj za širšie dôsledky výskumu.
3. Člen akademickej obce a ďalší zamestnanci Univerzity sú povinní pri navrhovaní, vykonávaní alebo posudzovaní výskumu alebo pri podávaní správ o výsledkoch výskumu (vrátane záverečných, kvalifikačných a iných vedeckých prác) sa vyvarovať najmä:
- a) **fabrikácie**, vytvárania vymyslených výsledkov a ich zaznamenávania tak, akoby boli skutočné;
 - b) **falšovania**, manipulácie s výskumným materiálom, zariadeniami alebo procesmi, alebo neopodstatnenej zmeny, vynechania alebo odstránenia dát alebo výsledkov,
 - c) **plagiátorstva**², vydávanie tvorivých výstupov práce niekoho iného za vlastný počin, čím sa porušujú práva pôvodného autora alebo autorov na výsledky ich tvorivej duševnej činnosti.

Tieto tri formy porušenia etických pravidiel výskumu sa považujú za mimoriadne závažné, pretože skresľujú výsledok výskumu, a teda vzdávajú výskum od jeho hlavného poslania – hľadania pravdy.

- 4. Člen akademickej obce a ďalší zamestnanci Univerzity sú povinní poznať a dodržiavať základné pravidlá, kódexy a predpisy týkajúce sa ich odboru, ktorými sa riadi ich činnosť.
- 5. Skúsení výskumní zamestnanci, vedúci výskumu a školitelia vedú členov svojich tímov, radia im a poskytujú odbornú prípravu s cieľom usmerňovať rozvoj ich výskumnej činnosti, jej koncepcie a štruktúry a posilňovať kultúru integrity výskumu.

Čl. 3

Zásady vedeckej práce, výskumné postupy

- 1. Člen akademickej obce a ďalší zamestnanci Univerzity vo svojom výskume zohľadňujú najnovšie poznatky dosiahnuté v danej oblasti a zameriavajú svoju činnosť na rozširovanie hraníc vedeckého poznania a jeho využitie v prospech spoločnosti.
- 2. Člen akademickej obce a ďalší zamestnanci Univerzity navrhujú, vykonávajú, analyzujú a dokumentujú výskum starostlivo a uvážene a sú si vedomí svojej zodpovednosti za kvalitu výskumu a dôveryhodnosť získaných výsledkov.
- 3. Vedecký výskum sa vykonáva výhradne prostredníctvom vedeckej metodológie s dodržiavaním pravidiel špecifických pre danú disciplínu.
- 4. Vedecký výskum je otvorený pochybnostiam, racionálnej a zdôvodnenej kritike.

² Rozhodnutie rektora č. 21/2021, ktorým sa stanovujú pravidlá posudzovania plagiátorstva na Univerzite Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach a jej súčastiach:

<https://intranet.upjs.sk/out/out.ViewDocument.php?documentid=5605&showtree=1>

5. Člen akademickej obce a ďalší zamestnanci Univerzity podávajú správy o výsledkoch výskumu v súlade s normami svojho odboru a takým spôsobom, aby mohli byť (tam, kde je to možné) verifikované a reprodukované.
6. Člen akademickej obce a ďalší zamestnanci Univerzity primerane rešpektujú každý objekt vedeckého bádania a zaobchádzajú s predmetmi výskumu, či už ide o človeka, zvieratá, alebo predmety kultúrnej, biologickej, environmentálnej alebo fyzickej povahy, s rešpektom, starostlivosťou a v súlade s právnymi a etickými predpismi.
7. Všetky dáta získané výskumom musia byť primeraným spôsobom zaznamenané, spracované a uchovávané počas primeraného obdobia tak, aby ich mohli iní vedci overiť. Tieto dáta sa považujú za legitímne výsledky výskumu, ktoré možno citovať.
8. Člen akademickej obce a ďalší zamestnanci Univerzity zabezpečia, aby prístup k údajom bol v rámci nevyhnutných obmedzení čo najotvorenejší a podľa potreby v súlade so zásadami správy údajov FAIR (vyhľadateľnosť, prístupnosť, interoperabilita a opakovaná použiteľnosť), pričom dbajú na jedinečnosť a pôvodnosť výsledkov výskumu, ochranu autorského práva a práv spoluautorov, práva Univerzity, ako aj práva ďalších osôb podieľajúcich sa na výskume.
9. Člen akademickej obce a ďalší zamestnanci poskytujú transparentný prístup k svojim dátam a výskumnému materiálu, ako aj k ich využívaniu.
10. Člen akademickej obce a ďalší zamestnanci Univerzity publikujú výsledky a interpretáciu výskumu otvorene, čestne, transparentne a presne. V odôvodnených prípadoch zachovávajú dôvernoscť dát alebo zistení.
11. Člen akademickej obce a ďalší zamestnanci Univerzity využívajú finančné prostriedky určené na výskum riadne a svedomito.
12. Člen akademickej obce a ďalší zamestnanci Univerzity neduplikujú výskum vykonaný inými vedcami s výnimkou výskumu, ktorý je potrebný na overenie, doplnenie alebo porovnanie dosiahnutých výsledkov.
13. Vo verejných vystúpeniach zameraných na šírenie vedeckých poznatkov a dosiahnutých výsledkov sa výskumní pracovníci riadia odbornosťou, v ktorej vykonávajú výskumnú, vývojovú, inovačnú alebo pedagogickú činnosť, pričom rozlišujú medzi odborným stanoviskom a svojím osobným názorom.

Čl. 4

Zásady publikovania výsledkov výskumu

1. Člen akademickej obce a ďalší zamestnanci Univerzity publikujú výsledky vedeckého výskumu, ktoré nepodliehajú utajeniu, pričom sa usilujú o verejnú dostupnosť výsledkov výskumu podporovaného z verejných zdrojov³.
2. Pri publikovaní výsledkov výskumu člen akademickej obce a ďalší zamestnanci Univerzity rešpektujú prínos všetkých autorov a ich autorské práva, ako aj prínos všetkých subjektov, ktoré podporili daný výskum a uznávajú, že autorstvo je založené na významnom prínose ku koncepcii výskumu, zberu relevantných dát alebo analýze či interpretácii výsledkov.

³ Rozhodnutie rektora č. 5/2021, ktorým sa vydávajú zásady dobrej praxe vedeckého publikovania na Univerzite Pavla Jozefa Šafárka v Košiciach a jej súčastiach:

<https://intranet.upjs.sk/out/out.ViewDocument.php?documentid=4200&showtree=1>

3. Pri publikovaní výsledkov výskumu člen akademickej obce a ďalší zamestnanci Univerzity rešpektujú intelektuálny prínos iných vedcov, na ktorých nadväzujú, pričom korektne citujú súvisiace práce.
4. Člen akademickej obce a ďalší zamestnanci Univerzity nepublikujú pochybným spôsobom a nevyužívajú nedôveryhodné publikačné platformy, ako napríklad tzv. predátorské časopisy.
5. Člen akademickej obce a ďalší zamestnanci Univerzity dodržiavajú vyššie uvedené kritériá rovnako, či ide o publikovanie v časopise s plateným prístupom, s otvoreným prístupom alebo akoukoľvek inou formou.

Čl. 5

Zásady posudzovateľskej, oponentskej, hodnotiacej a expertnej činnosti

1. Posudzovateľská, oponentská a hodnotiacia činnosť významne prispieva k udržiavaniu štandardov a zvyšovaniu kvality vedeckého poznania. Účasť na nej je dôležitým etickým záväzkom.
2. Člen akademickej obce posudzuje a hodnotí príspevky na publikovanie, žiadosti o financovanie a návrhy na vymenovanie transparentne a s primeraným odôvodnením v odbore, v ktorom vykonáva výskumnú, vývojovú, inovačnú alebo pedagogickú činnosť, alebo v príbuzných odboroch.
3. Pri posudzovateľskej, oponentskej, hodnotiacej a expertnej činnosti člen akademickej obce
 - a) vykonáva hodnotenie osobne a zodpovedne,
 - b) používa výlučne objektívne kritériá, nezávislé od svojich vlastných osobných presvedčení a preferencií,
 - c) opiera sa o poznatky, teórie a metódy príslušnej vednej disciplíny,
 - d) nepodlieha vonkajším tlakom, ktoré by mohli ovplyvniť jeho odborné stanovisko,
 - e) nepredlžuje bezdôvodne hodnotenie predložených materiálov s cieľom dosiahnuť vlastný prospech alebo prospech pre tretiu osobu,
 - f) dôsledne chráni údaje obsiahnuté v podkladoch hodnotenia a duševné vlastníctvo autorov predložených materiálov,
 - g) zachováva mlčanlivosť, pokiaľ nedisponuje predchádzajúcim súhlasom na zverejnenie.
4. Člen akademickej obce Univerzity odmietne vykonať hodnotenie, oponovanie, recenziu alebo expertnú činnosť, ak si je vedomý konfliktu záujmov alebo ak by závery jeho odborného stanoviska mohli byť ovplyvnené jeho osobným záujmom. Konflikt záujmov môže byť skutočný alebo možný (napr. inštitucionálny), ak je oponent, recenzent zo súčasnej alebo bývalej inštitúcie autora (úzke kontakty), prípadne z budúcej inštitúcie autora. Oponent, recenzent, hodnotiteľ by nemal byť ani konzultantom inštitúcie autora, ak sa táto podieľa ľubovoľným spôsobom na vzniku práce.
5. Ustanovenie odseku 4 tohto článku sa nevzťahuje na vymenovanie oponenta habilitačnej práce a člena habilitačnej komisie podľa § 1 odsek 8 a oponenta a člena inauguračnej komisie podľa § 5 odsek 6 vyhlášky Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky č. 246/2019 Z.z. o postupe získavania vedecko-pedagogických titulov a umelecko-pedagogických titulov docent a profesor.

6. Menovanie oponentov a členov komisie pri obhajobe písomnej práce na dizertačnej skúške a menovanie oponentov a členov komisie pri obhajobe dizertačnej práce sa riadi ustanoveniami Študijného poriadku doktorandského štúdia na Univerzite Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach.

Čl. 6

Zásady etických pravidiel a postupov pri príprave a v priebehu kvalifikačných postupov

1. Pri príprave a predkladaní materiálov (záverečné a kvalifikačné práce, habilitačné a inauguračné konanie), ktoré slúžia na posúdenie kvalifikačného rastu člena akademickej obce (uchádzača), pri menovaní oponentov, pri menovaní členov komisie a v priebehu prerokovania kvalifikačného rastu uchádzača sa postupuje tak, aby sa vylúčila akákoľvek možnosť konfliktu záujmov, ktorá by viedla k zníženiu dôveryhodnosti celého procesu.
2. Člen akademickej obce odmietne byť oponentom alebo členom komisie, ak si je vedomý skutočného alebo možného konfliktu záujmov s uchádzačom.
3. Odporúča sa, aby uchádzač ako výsledok tvorivej činnosti uvádzal len tie publikačné výstupy, ktorých recenzné konanie sa uskutočnilo v súlade s pravidlami uvedenými v čl. 5 ods. 4.
4. Odporúča sa, aby uchádzač ako dôkaz akceptácie odbornou komunitou neuvádzal autocitácie, citácie, ktoré by mohli vzbudzovať dojem, že boli vynútené, neoprávnené, nepravdivé alebo boli výsledkom selektívneho citovania (študentmi, terajšími, bývalými alebo budúcimi kolegami a pod.)

Čl. 7

Etické komisie, poradný výbor a výbor pre bezpečnosť

1. Člen akademickej obce a ďalší zamestnanci Univerzity dbajú na to, aby nimi realizovaný výskum bol v súlade s platnými právnymi predpismi, etickým kódexom Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, etickým kódexom študenta Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach a inými vnútornými predpismi a normami Univerzity a príslušnými etickými štandardmi. Na prerokovanie prípadov porušenia všeobecných morálnych princípov alebo pravidiel je ustanovená etická komisia Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach (ďalej len „etická komisia UPJŠ“) v súlade s etickým kódexom Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach.
2. Vnútorný systém zabezpečovania kvality a dodržiavania etických štandardov a súvisiacich právnych noriem pri výskumnej činnosti na UPJŠ tvoria najmä:
 - a) etická komisia UPJŠ,
 - b) etická komisia UPJŠ Lekárskej fakulty,
 - c) etická komisia UPJŠ Prírodovedeckej fakulty pre prácu s laboratórnymi zvieratami,
 - d) etická komisia Filozofickej fakulty UPJŠ,
 - e) poradný výbor pre dobré životné podmienky zvierat na UPJŠ Lekárskej fakulte a Prírodovedeckej fakulte,
 - f) výbor pre bezpečnosť používania genetických technológií a geneticky modifikovaných organizmov (GMO) v uzavretých priestoroch (laboratóriách zaregistrovaných pre prácu s GMO).

3. Jednotlivé súčasti spolu vzájomne spolupracujú s cieľom poskytovať členom akademickej obce a ďalším zamestnancom Univerzity podporu pri riešení etických aspektov ich výskumu.

Čl. 8

Posúdenie výskumného projektu etickou komisiou a výborom pre bezpečnosť

1. Každý výskumný projekt, pod ktorým sa rozumie akákoľvek výskumná činnosť realizovaná prostredníctvom projektov najmä VEGA, APVV, VVGS, Horizon Europe, ako aj záverečné a kvalifikačné práce – bakalárske, diplomové, rigorózne, dizertačné a iné práce, ktoré zahŕňajú výskum ľudského subjektu (vrátane práce s biologickým materiálom ľudského pôvodu) alebo prácu s laboratórnymi zvieratami, alebo sa dotýka ochrany dát a súkromia skúmaných objektov a vyžaduje schválenie etickou komisiou, musí zodpovedný riešiteľ projektu na Univerzite predložiť na posúdenie príslušnej etickej komisii podľa čl. 7 ods. 2 písm. a) až d) tohto rozhodnutia pred začiatkom jeho riešenia.
2. Každý výskumný projekt podľa ods. 1 tohto článku, ktorý zahŕňa výskum pomocou genetických technológií alebo geneticky modifikovaných organizmov, musí zodpovedný riešiteľ projektu na Univerzite predložiť na posúdenie výboru pre bezpečnosť podľa čl. 7 ods. 2 písm. f) tohto rozhodnutia pred začiatkom jeho riešenia.
3. Príslušnosť etickej komisie UPJŠ, etickej komisie UPJŠ Lekárskej fakulty a etickej komisie Prírodovedeckej fakulty UPJŠ pre prácu s laboratórnymi zvieratami je daná pracoviskom hlavného riešiteľa na UPJŠ, za ktorý sa výskumný projekt podáva, pokiaľ sa predsedovia týchto komisii nedohodnú inak.
4. Pôsobnosť etickej komisie UPJŠ je upravená v článku VII etického kódexu UPJŠ. Etická komisia UPJŠ posudzuje prípady porušenia všeobecných morálnych princípov alebo pravidiel etického kódexu UPJŠ a etického kódexu študenta UPJŠ alebo zásad správnej výskumnej praxe definovaných v tomto rozhodnutí.
5. Etická komisia UPJŠ Lekárskej fakulty uskutočňuje dohľad nad uplatňovaním a dodržiavaním príslušných etických štandardov vo výskume, ktorý sa uskutočňuje na Lekárskej fakulte a hlavne akýmkoľvek spôsobom sa dotýka ľudského subjektu (vrátane práce s biologickým materiálom ľudského pôvodu) pri klinickom výskume, klinickom skúšaní liečiva alebo pri akomkoľvek inom druhu biomedicínskeho výskumu. Etická komisia UPJŠ Lekárskej fakulty sa vyjadruje k vedeckým projektom s použitím pokusných laboratórných zvierat uvedených v projekte, pričom jej správa tvorí súčasť žiadosti v procese schvaľovania projektu Štátnou veterinárnou a potravinovou správou Slovenskej republiky v Bratislave.
6. Etická komisia UPJŠ Prírodovedeckej fakulty pre prácu s laboratórnymi zvieratami sa vyjadruje k vedeckým projektom s použitím pokusných laboratórných zvierat uvedených v projekte, pričom jej správa tvorí súčasť žiadosti v procese schvaľovania projektu Štátnou veterinárnou a potravinovou správou Slovenskej republiky v Bratislave.
7. Etická komisia Filozofickej fakulty UPJŠ uskutočňuje dohľad nad uplatňovaním a dodržiavaním príslušných etických štandardov vo výskume, ktorý sa uskutočňuje na Filozofickej fakulte a dotýka sa ochrany dát a súkromia skúmaných objektov (participantov výskumu).

8. Poradný výbor pre dobré životné podmienky zvierat je zriadený na základe nariadenia vlády SR č. 377/2012 Z. z., ktorým sa ustanovujú požiadavky na ochranu zvierat používaných na vedecké účely alebo vzdelávacie účely v znení neskorších predpisov, a plní úlohy podľa § 25 a § 26 tohoto zákona a v súlade s vyhláškou Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR č. 436/2012 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o požiadavkách na ochranu zvierat používaných na vedecké alebo vzdelávacie účely.
9. Výbor pre bezpečnosť je zriadený na základe zákona č. 151/2002 Z. z. o používaní genetických technológií a geneticky modifikovaných organizmov v znení neskorších predpisov a v súlade s vyhláškou č. 274/2019 Z. z. Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky, ktorou sa vykonáva zákon č. 151/2002 Z. z. o používaní genetických technológií a geneticky modifikovaných organizmov v znení neskorších predpisov. Jeho úlohou je kontrolovať používanie genetických technológií, geneticky modifikovaných organizmov a geneticky modifikovaných mikroorganizmov v uzavretých priestoroch, najmä správnosť posudzovania rizika a zatriedenia do rizikovej triedy, vyhodnocovať plnenie ochranných opatrení zodpovedajúcich zatriedeniu a účinnosť úrovne ochrany, spolupracovať s vedúcim projektu a navrhovať vedúcim zamestnancom vykonanie potrebných opatrení na nápravu zistených nedostatkov.

Čl. 9

Porušenie etických pravidiel výskumu a iné neprijateľné praktiky

1. Za porušenie etických pravidiel výskumu sa považujú činnosti podľa čl. 2 ods. 3 tohto rozhodnutia.
2. Okrem priameho porušovania etických pravidiel výskumu uvedených v tomto rozhodnutí ďalšie príklady neprijateľných praktík zahŕňajú najmä:
 - a) manipuláciu s autorstvom alebo znevažovanie úlohy ostatných výskumných pracovníkov v publikáciách,
 - b) opätovné publikovanie podstatných častí z vlastných skorších publikácií vrátane prekladov bez riadneho uvedenia alebo citovania originálu (tzv. autoplagiátorstvo),
 - c) selektívne citovanie s úmyslom podporiť vlastné zistenia alebo vyhovieť redaktorom, recenzentom či kolegom,
 - d) neposkytnutie výsledkov výskumu,
 - e) ohrozovanie nezávislosti výskumného procesu alebo oznamovania jeho výsledkov zaujatým spôsobom v prospech financovateľov alebo podporovateľov výskumu,
 - f) nepravdivé obvinenie výskumného pracovníka z porušenia etických alebo iných pravidiel výskumu,
 - g) skresľovanie výsledkov výskumu,
 - h) zdržiavanie alebo neprimerané bránenie v práci iným výskumným pracovníkom,
 - i) zneužívanie služobného veku a postavenia na porušovanie etických pravidiel výskumu,
 - j) ignorovanie údajného porušovania etických pravidiel výskumu alebo utajovanie nevhodných reakcií na porušenie etických a iných pravidiel výskumu,

- k) zakladanie alebo podpora časopisov, ktoré podkopávajú kontrolu kvality výskumu (najmä predátorské časopisy⁴),
 - l) napomáhanie iným s neprijateľnými praktikami, zatajovanie alebo ignorovanie takýchto činov,
 - m) neoprávnené použitie alebo úmyselné zneužitie alebo poškodenie zariadenia, materiálov, látok alebo zdrojov akéhokoľvek druhu súvisiaceho s výskumom.
3. Akékoľvek formy neprijateľných praktík sú zakázané a budú sankcionované. Člen akademickej obce a ďalší zamestnanci Univerzity sú povinní vynaložiť všetko úsilie na predchádzanie, zamedzovanie a odstraňovanie uplatňovania akýchkoľvek foriem neprijateľných praktík najmä prostredníctvom odbornej výchovy, dozoru a vedenia, ako aj prostredníctvom rozvoja pozitívneho a stimulujúceho výskumného prostredia na pracovisku.

Čl. 10

Zásady posudzovania porušenia etických pravidiel výskumu

1. Porušovanie etických pravidiel sa rieši dôsledne a transparentne. Každé vyšetrenie porušenia etických pravidiel výskumu sa opiera o tieto zásady:
- a) vyšetrenie sa vykonáva spravodlivo, komplexne a účelne, s najvyššou možnou mierou presnosti, objektívnosti a dôkladnosti,
 - b) všetci účastníci konania oznámia akýkoľvek konflikt záujmov a sú povinní zachovávať mlčanlivosť,
 - c) vyšetrenie sa vykonáva dôverne s cieľom chrániť osobné údaje a súkromie zúčastnených strán,
 - d) počas vyšetrenia sa chránia práva oznamovateľov a zabezpečí sa, aby ich profesijná budúcnosť nebola ohrozená,
 - e) smernice na riešenie porušenia správnej výskumnej praxe sú verejne dostupné a prístupné s cieľom zabezpečiť transparentnosť a jednotnosť.

Čl. 11

Postup pri riešení sporných etických otázok

1. Porušenie etických zásad výskumu a ďalšie sporné etické otázky sa riešia v súčinnosti so všetkými zúčastnenými stranami, a to:
- a) priamo v súčastiach Univerzity na úrovni jej organizačnej štruktúry. Na riešenie sporných etických otázok sa môžu vytvárať komisie ad hoc.
 - b) ak prípad nie je možné vyriešiť priamo v súčastiach Univerzity na úrovni jej organizačnej štruktúry v lehote do 30 dní od oznámenia porušenia, alebo ak riešenie presahuje rámec Univerzity, alebo ak niektorá zo zúčastnených strán nie je spokojná so závermi prijatými v súčastiach Univerzity, o prípade rozhoduje rektor Univerzity. Rektor Univerzity rozhodne na základe stanoviska etickej komisie UPJŠ. Podrobnosti

⁴ Predátorské časopisy – časopisy pochybných vydavateľov, ktorých redakčná prax sa spája s porušovaním publikačnej etiky a obsah nespĺňa kvalitatívne štandardy medzinárodného vedeckého publikovania.

o postupe etickej komisie UPJŠ upravuje rokovací poriadok etickej komisie Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach.

2. Osobe, o ktorej sa tvrdí, že porušuje etické pravidlá výskumu alebo koná v rozpore so zásadami správnej výskumnej praxe podľa tohto rozhodnutia rektora, sa bez zbytočného odkladu oznámia podrobnosti porušenia a umožní sa jej v primeranej lehote zaujať stanovisko.
3. So závermi prijatými v súčastiach Univerzity alebo so závermi rektora budú bez zbytočného odkladu po ich prijatí písomne oboznámené všetky zúčastnené strany. V prípade preukázania porušenia tohto rozhodnutia rektora alebo etického kódexu UPJŠ závery obsahujú aj návrh opatrení, ktoré povedú k náprave.

Čl. 12

Záverečné ustanovenia

Toto rozhodnutie nadobúda platnosť a účinnosť dňom jeho podpisu rektorom UPJŠ v Košiciach.

prof. RNDr. Pavol Sovák, CSc.
rektor UPJŠ

Použité zdroje

1. Etický kódex Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach
<https://intranet.upjs.sk/out/out.ViewDocument.php?documentid=12&showtree=1>
2. Dodatok č. 1 k etickému kódexu Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach
<https://intranet.upjs.sk/out/out.ViewDocument.php?documentid=14&showtree=1>
3. Etický kódex študenta Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach
<https://intranet.upjs.sk/out/out.ViewDocument.php?documentid=13&showtree=1>
4. The European Code of Conduct on Research Integrity
<https://allea.org/code-of-conduct/>
5. Správna vedecká prax, odporúčanie APVT, nov. 2004
<https://www.apvv.sk/buxus/docs/agentura/ine-dokumenty/spravna-vedecka-prax.pdf>
6. ENRIO: Recommendations for the Investigation of Research Misconduct by ENRIO (2019)
<http://www.enrio.eu/resources/?cat=6>
7. OECD Global Science Forum. Investigating Research Misconduct Allegations in International Collaborative Research Projects. A PRACTICAL GUIDE. April 2009
<https://www.oecd.org/science/inno/42770261.pdf>
8. LERU: Towards a Research Integrity Culture at Universities
<https://www.leru.org/files/Towards-a-Research-Integrity-Culture-at-Universities-full-paper.pdf>
9. SAA VŠ: Štandardy pre vnútorný systém zabezpečovania kvality vysokoškolského vzdelávania,
<https://saavs.sk/wp-content/uploads/2020/09/Standardy-pre-vnutorny-system-zabezpecovania-kvality-2.pdf>
10. Európska charta pre výskumných pracovníkov a kódex správania pre nábor výskumných pracovníkov.
https://euraxess.ec.europa.eu/sites/default/files/am509774cee_en_e4.pdf
11. International Committee of Medical Journal Editors. Uniform Requirements for Manuscripts Submitted to Biomedical Journals: Ethical Considerations in the Conduct and Reporting of Research: Authorship and Contributorship.
<http://www.icmje.org/icmje-recommendations.pdf>
12. International Committee of Medical Journal Editors. Defining the Role of Authors and Contributors.
<http://icmje.org/recommendations/browse/roles-and-responsibilities/defining-the-role-of-authors-and-contributors.html>
13. Committee on Publication Ethics (COPE). How to handle authorship disputes: a guide for new researchers, 2003.
<http://publicationethics.org/files/2003pdf12.pdf>
14. EASE – The European Association of Science Editors. Guidelines for Authors and Translators of Scientific Articles to be Published in English, 2018.
<https://ease.org.uk/publications/author-guidelines-authors-and-translators/>
15. UK Research Integrity Office. Code of Practice for Research: promoting good practice and preventing misconduct, 2009.
<http://ukrio.org/publications/code-of-practice-for-research/>
16. Code of good practice in research integrity. Principles and standards that you must adhere to if you are involved in research at the University of Bath, 2017
<https://www.bath.ac.uk/corporate-information/code-of-good-practice-in-research-integrity/>
17. Carling, J. (2019) Research ethics and research integrity, MIGNEX Handbook Chapter 4 (v1). Oslo: Peace Research Institute Oslo.
Available at www.mignex.org/d013 alebo
<https://migration.prio.org/utility/DownloadFile.ashx?id=55&type=publicationfile>